

Izvještaj o radu crnogorskih medija za period
1. Jul–15. Septembar 2014.

XIII izvještaj Medijskog savjeta za samoregulaciju pokriva period od 1. jula do 15. septembra ove godine. Ovaj monitoring period je obilježio profesionalniji rad medija, tako da je i sami broj kršenja Kodeksa nešto manji nego ranije. MSS primjećuje da je već postala redovna pojava da mediji u predizbornim periodima najmanje poštuju profesionalne standarde, a kada se izbori završe vraćaju se donekle pravilima struke.

Povodom nedavne diskusije o monitoringu medija MSS želi da podsjeti da ova aktivnost nije naučna disciplina i da nije moguće očekivati egzaktno podatke o broju i vrsti kršenja načela Kodeksa ko god da radi ovaj posao. Monitoring medija je samo jedan od načina da se mediji podsjetite i opomenu da treba više pažnje da posvete profesiji i etici. MSS nije nikada pretendovao da dobije egzaktno podatke iz ove djelatnosti. Naš cilj je bio da indentifikujemo glavne trendove u kršenju Kodeksa i da notiramo one najveće prekršaje. Posebnu smo pažnju obraćali na prekršaje koji se objavljuju već na naslovnim stranicama. Potreba za ovakvom vrstom aktivnosti se javila zbog enormne zloupotrebe profesionalnih i etičkih standarda u medijima i njen cilj je da javnim publikovanjem kršenja, medije koliko toliko opomene da se radi o nečem što oni ne bi trebalo da rade.

U Evropi i regionu niko ne radi ovakav monitoring medija i mi smo osobeni po tome. Nadamo se da će se mediji uskoro vratiti profesiji i da će naše tijelo moći da radi samo po osnovu žalbi građana u skorij budućnosti.

U prethodnom periodu MSS je primio devet žalbi i većina njih se odnosi na objavljivanje netačnih informacija i na nepravilno objavljivanje demantija ili nemogućnosti da se demanti uopšte objavi.

Žalbe

Odgovor na žalbu ministra Branimira Gvozdenovića

Medijski Savjet za samoregulaciju je dobio obnovljenu i dopunjenu žalbu od ministra održivog razvoja i turizma Branimira Gvozdenovića, povodom našeg odgovora na žalbu od 02.06.2014. U dopunjenoj žalbi ministar Gvozdenović prilaže tekstove iz italijanske štampe i njihove prevode, na koje se poziva dnevni list Dan u tekstu od 28.05.2014, a ovaj put se dodatno žali i na tekst u Danu od 31.05.2014. **”Tužioci ispituju veze Gvozdenovića i Klinija”**. Prethodna žalba ministra Gvozdenovića se odnosila na tekst od 28.05.2014 **”Milionska korupcija u poslovima sa Gvozdenovićem”**.

U prvoj žalbi ministar Gvozdenović se žalio da je u tekstu od 28.05. 2014. prekršeno više načela Kodeksa novinara, a da ista novina, dan kasnije, objavljujući njegovo reagovanje, nije ispoštovala načelo Kodeksa, koje se odnosi na pravilno objavljivanje ispravke i odgovora. Kako je Medijski savjet u potpunosti bio saglasan sa odlukom Ombudsmana Dana u dijelu koji se tiče broja i načela Kodeksa koja su prekršena, smatrali smo da nije bilo potrebno dodatno odlučivanje u ovom predmetu.

Dopunska dokumentacija i novi tekst od 31.05.2014”**Tužioci ispituju veze Gvozdenovića i Klinija**”razlog su za ponovno razmatranje nove žalbe ministra Branimira Gvozdenovića. Prevodi tekstova objavljenih u listu „La Republica“ “**Novacnamijenjen Irakuzavršiona Klinijevimšvajcarskimračunima**” i nainternet sajtu „Telestense“, a na koje se poziva dnevni list Dan u tekstovima od 28.05 i 31.05.2014 bacaju novo svjetlo na ovaj slučaj i na pisanje dnevne novine Dan.

Kada je riječ o tekstu od 28.05.2014 ”**Milionska korupcija u poslovima sa Gvozdenovićem**”, a koji se pozivana navode iz teksta objavljenog u listu “La Republica”, ispostavlja se da su novinari M.V. i M.S. falsifikovali navode iz toga lista. Naime konstatacije u tekstu u Danu, a koje su navodno prenesene iz italijanske novine „La Republica“:

”*Bivši italijanski ministar Korado Klini uhapšen zbog malverzacija u Crnoj Gori*” (nadaslov);
”*Milionska korupcija u poslovima sa Gvozdenovićem*” (Naslov);
”*List ”Republika” piše da su sumnjivi projekti u Crnoj Gori bili vrijedni 14 miliona eura, a realizuju se od 2004. godine*” (Uvod i početni pasus);

”*U zajedničkom upravnom odboru za bilateralnu saradnju dvije države, koji je nadzirao projekte, bili su Klini i Gvozdenović, a tužilaštvo Italije sumnjiči Klinijevu suprugu Martinu Hauzer da je posredovala u korupciji u Crnoj Gori*” (Uvod i početni pasus);

„*Tužilac...sumnjiči Klinija i njegovu suprugu...da su bili uključeni u korupcionašku mrežu tokom investiranja 14 miliona eura u Crnoj Gori... Međutim, štampa u Italiji ne navodi da li se istraga odnosi na crnogorske državljane koji su umiješani u korupciju.* (Tekst).

ne postoje u originalnom tekstu u dnevniku La Republica.

U originalnom tekstu koji je objavljen 27.05.2014 u “La Republica” pod naslovom “**Novac namijenjen Iraku završio na Klinijevim švajcarskim računima**”se govori o istrazi koja se vodi protiv g. Korada Klinija, bivšeg ministra za zaštitu životne sredine u Vladi Republike Italije.

Kao što i sam naslov kaže, tekst prenosi informacije i saznanja autora o navodnim nezakonitim radnjama povodom usmjeravanja novčane pomoći Republici Irak.Pominju se imena određenih lica uključujući i g. Klinija za kojeg se tvrdi da se nalazi u kućnom pritvoru, kao i određene holandske kompanije i nevladine organizacije preko kojih su navodno vršene nezakonite transakcije i govori se o aktivnostima italijanskih istražnih organa u vezi sa tim navodnim nezakonitostima. Tekst završava rečenicom: ”*Pod lupom su i drugi projekti vođeni u inostranstvu od Kine do Crne Gore.*”I to je jedino pominjanje Crne Gore u tom tekstu.Od funkcionera takođe nije niko pomenut.

Isto tako, iz teksta jasno proizilazi da je g. Kliniju određen kućni pritvor isključivo zbog poslova sa Irakom: ”*Državni tužioci...terete ga za pronevjeru i nezakonito ”prisvajanje” 54 miliona namijenjenih Iraku koji su završili u Švajcarskoj...*”. Konačno, iz teksta nedvosmisleno proizilazi da su se navodne malverzacije o kojima pišu italijanski mediji odvijale na teritoriji Republike Italije, Kraljevine Holandije i Švajcarske.

Dnevni list Dan je 29.05.2014 objavio reagovanje ministra Gvozdenovića pod naslovom “**Neutemeljene tvrdnje**”. Novinar M.S. koji potpisuje reagovanje je jedan njegov dio izbacio, jedan prepričao, a jedan citirao. Tekst je objavljen u dnu 12 strane, za razliku od inicijalnog teksta koji je najavljen na naslovnoj, a objavljen preko polovine 12 strane.

Kada je riječ o tekstu **”Tužiocu ispituju veze Gvozdenovića i Klinija”** objavljenom 31.05.2014 u Danu, a koji se poziva na pisanje interent sajta „Telestense“ novinar M.V. između ostalog konstatuje pozivajući se na italijanski izvor:

„Ta televizija, međutim, ne navodi koje poslove konkretno žele da rasvijetle tužiocu iz Italije, već samo ukazuje da se sumnja u korupciju prilikom realizacije projekata u Crnoj Gori i to u vrijednosti od 14 miliona eura“;

„Prema navodima italijanske štampe Klini je osumnjičen da je umiješan u koruptivne radnje prilikom zaključivanja projekata za zaštitu životne sredine u Crnoj Gori, a ti projekti se realizuju od 2004. godine“.

U originalnom tekstu koji je objavljen na interent sajtu „Telestense“ ovih tvrdnji nema. Novinar M.V. ni ovog puta, kao ni u tekstu od 28.05. nije kontaktirao ministra Gvozdenovića da provjeri iznesene optužbe ili pak uzme izjavu.

Razmatrajući obnovljenu žalbu, kao i dodatni materijal koji je ministar Gvozdenović dostavio, Medijski savjet za samoregulaciju je konstatovao da su dostavljeni prevodi italijanskih tekstova unijeli nove činjenice u ovaj slučaj i da je potrebno još jednom sagledati sve elemente kršenja Kodeksa novinara.

Upoređujući originalne tekstove iz italijanskih medija na koje se novinari Dana pozivaju sa onim što je objavljeno 28.05 i 31.05.2014 MSS konstatuje da se u ovom slučaju radi o drastičnom falsifikovanju i manipulisanju činjenicama. Ovo se posebno odnosi na tekst od 28.05.2014. **”Milionska korupcija u poslovima sa Gvozdenovićem”**. Novinar je pozivajući se na navode u tekstu **“Novac namijenjen Iraku završio na Klinijevim švajcarskim računima”** objavljenom u listu “La Republica” slagao da su u njemu iznesene sledeće tvrdnje:

”Bivši italijanski ministar Korado Klini uhapšen zbog malverzacija u Crnoj Gori” (nadaslov);

”Milionska korupcija u poslovima sa Gvozdenovićem” (Naslov);

”List ”Republika” piše da su sumnjivi projekti u Crnoj Gori bili vrijedni 14 miliona eura, a realizuju se od 2004. godine” (Uvod i početni pasus);

”U zajedničkom upravnom odboru za bilateralnu saradnju dvije države, koji je nadzirao projekte, bili su Klini i Gvozdenović, a tužilaštvo Italije sumnjiči Klinijevu suprugu Martinu Hauzer da je posredovala u korupciji u Crnoj Gori” (Uvod i početni pasus);

„Tužilac...sumnjiči Klinija i njegovu suprugu...da su bili uključeni u korupcionašku mrežu tokom investiranja 14 miliona eura u Crnoj Gori... Međutim, štampa u Italiji ne navodi da li se istraga odnosi na crnogorske državljane koji su umiješani u korupciju. (Tekst).

Ove nove činjenice dovode u pitanje i stav Ombudsmana Dana, koji je u svom odgovoru na žalbu ministra Gvozdenovića napisao da je:”siguran da ni novinar ni uredništvo ”Dana” nijesu imali namjeru da naškode ministru i pripišu mu ono što on nije učinio”.

MSS smatra da su novinari Dana napravili teško kršenje načela 1 Kodeksa novinara koje se odnosi na tačnost informacija:

Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju. Pravo je novinara da odbije zadatak koji je u suprotnosti sa etičkim kodeksom.

Pravo javnosti da zna ne može biti opravdanje za senzacionalističko izvještavanje. Stoga, novinari ne smiju iskrivljivati informacije pretjerivanjem, neadekvatnim naglašavanjem jednog aspekta priče ili jednostranim izvještavanjem. Novinari moraju izbjegavati naslove ili reklamne slogane koji bi mogli navesti na pogrešan zaključak o suštini događaja ili pojave. Činjenice ne smiju biti iskrivljivane tako što će biti stavljene van konteksta u kome su se desile.

Pored ovoga u tekstu je prekršeno i načelo 3 koji se odnosi na neprikosnovenost činjenica.

Sva navedena kršenja se odnose i na tekst od 31.05.2014''**Tužiocu ispituju veze Gvozdenovića i Klinija**''kada je takođe pozivajući se na pisanje italijanskog sajta „Telestense“ falsifikovano da je na njemu objavljeno da:

„Ta televizija, međutim, ne navodi koje poslove konkretno žele da rasvijetle tužiocu iz Italije, već samo ukazuje da se sumnja u korupciju prilikom realizacije projekata u Crnoj Gori i to u vrijednosti od 14 miliona eura“;

„Prema navodima italijanske štampe Klini je osumnjičen da je umiješan u koruptivne radnje prilikom zaključivanja projekata za zaštitu životne sredine u Crnoj Gori, a ti projekti se realizuju od 2004. godine“.

Načelo 4 Kodeksa novinara, dnevni list Dan je prekršio 29.05.2014 prilikom objavljivanja demantija ministra Gvozdenovića. Iako je napadima na njega Dan posvetio udarne strane svoje novine, reagovanje je objavljeno u dnu 12 strane, bitno skraćeno, dijelom prepričano, a samo manjim dijelom citirano. Pri tom je u reagovanju novinar ubacio i svoja zapažanja i ponovio lažne informacije da je “Dan prenio pisanje italijanskog dnevnika”Republika” i da je u tekstu konstatovano da su “Gvozdenović i Klini sarađivali kroz realizaciju projekata za zaštitu životne sredine koje su realizovala resorna ministarstva”.

MSS zaključuje da su novinari Dana objavljivanjem netačnih informacija namjerno pokušali da nanesu štetu ministru Branimiru Gvozdenoviću, kada je u pitanju njegov ugled i reputacija. Falsifikovanjem navoda iz italijanskih medija, oni su pokušali i da ga bez ikakvog osnova optuže za krivična djela.

Nepoštovanjem prava na ispravku i odgovor spriječili su da njegov odgovor na iznesene optužbe ima isti status kao i iznesene optužbe i time istovremeno pokušali da ugroze pravo javnosti da ima objektivan pristup svim informacijama.

MSS zaključuje da se radi o vrlo teškom i namjernom kršenju Kodeksa novinara Crne Gore.

Odgovor na žalbu advokata Branka Čolovića I

Medijski Savjet za samoregulaciju je dobio žalbu od advokata Branka Čolovića, pravnog zastupnika Zorana Bećirovića, zbog objavljivanja više netačnih informacija u dnevnom listu Vijesti u tekstovima "**Protjerani Rus se vratio u Avalu**" od 09.07.2014 i "**Bećirović ide iz Beplera sa 40 miliona**", od 10.07.2014.

Advokat Branko Čolović se žalio da su objavljene sledeće netačne informacije:

1. U tekstu "**Protjerani Rus se vratio u Avalu**" od 09.07.2014. godine da se g. Mikhail Peskov, (koji se pominje kao „doskorašnji finansijski direktor kompanije „Beppler & Jacobson“), sudio sa g. Zoranom Bećirovićem, izvršnim direktorom „Beplera“.
2. U tekstu "**Bećirović ide iz Beplera sa 40 miliona**" od 10.07.2014. godine da je g. Bećirović „jedan od vlasnika“ firme „Caldero Trading Ltd“.
3. U tekstu "**Bećirović ide iz Beplera sa 40 miliona**" od 10.07.2014. godine da je hotel „Avala“ prodat „ispod cijene“, nakon „neobične“ presude Vrhovnog suda.
4. U tekstu "**Bećirović ide iz Beplera sa 40 miliona**" od 10.07.2014. godine da je „Ana Kolarević, sestra premijera, koja je tada bila sutkinja, donijela tu presudu“.
5. Da se čitav tekst od 10.07.2014. godine bazira na izjavama g. Igora Lazurenka, koje je dao prilikom saslušanja pred Visokim sudom pravde u Londonu.
6. Da se u tekstu od 10.07.2014. godine samo djelimično prenosi saopštenje za medije koje je advokat Čolović dao 09.07.2014. godine.
7. Da se u naslovu i u prvom pasusu teksta od 10.07.2014. godine navodi da „Bećirović ide iz Beplera sa 40 miliona“, koje navodno g. Lazrenko treba da mu isplati.
8. Da se tekstu od 10.07.2014. godine Zoran Bećirović „i dalje vodi kao izvršni direktor“ Bepplera“.

Prethodno je advokat Čolović povodom spornih navoda podnio žalbu Ombudsmanu Vijesti. U sklopu razmatranja ove žalbe Medijski savjet za samoregulaciju je uzeo u obzir i odluku Ombudsmana Vijesti, kao i kasniju korespondenciju između advokata Čolovića i Ombudsmana Vijesti.

Kako se radi o žalbi zbog objavljivanja više netačnih informacija MSS je razmatrao pojedinačno sve sporne navode.

1. Kada je riječ o spornom navodu u tekstu "**Protjerani Rus se vratio u Avalu**" od 09.07.2014., da se g. Mikhail Peskov, (koji se pominje kao „doskorašnji finansijski direktor kompanije „Beppler & Jacobson“), sudio sa g. Zoranom Bećirovićem, izvršnim direktorom „Beplera“, Ombudsman Vijesti je donio odluku da se radi o nepreciznosti, jer je spor koji se vodi između „Beppler & Jacobson“ i Zorana Bećirovića u tekstu "**Protjerani Rus se vratio u Avalu**" od 09.07.2014. protumačen novinarski kao spor između Peskova i Bećirovića.

Imajući u vidu da su ovakve netačne tvrdnje već bile predmet žalbe od strane advokata Čolovića 20.03.2014 i da je on već objašnjavao da se radi isključivo o sporu između kompanije Beppler&Jacobson“ i Zorana Bećirovića, a ne direktora u toj firmi sa g. Bećirovićem, argument da novinar Lajović nije razumio prirodu spora teško može da stoji. MSS je primjetio da je ova netačna informacija plasirana u tekstu koji se prije svega bavi problemima koje Mikhail Peskov ima u Crnoj Gori oko radne i boravišne dozvole.

Objavljivanje ove netačne informacije u kontekstu problema koje g. Peskov u Crnoj Gori ima, može indirektno da poveže g. Bećirovića sa problemima g.Peskova oko radne i boravišne dozvole.

Imajući sve ove elemente u vidu MSS zaključuje da se ipak radi o kršenju načela 1 Kodeksa novinara, jer su objavljene netačne informacije, što nije sporio ni Ombudsman Vijesti.

2.U tekstu "**Bećirović ide iz Beplera sa 40 miliona**" od 10.07.2014. godine sporan je navod da je g. Bećirović „jedan od vlasnika“ firme „Caldero Trading Ltd“. Ombudsman Vijesti konstatuje da je to netačna činjenica, ali „da se ipak ne može smatrati kršenjem Kodeksa, već u najgorem slučaju novinarskom omaškom.“ U izjašnjenju na ovu žalbu novinar Vuk Lajović tvrdi da se ne radi o omašci, već o podatku koji mu je advokat Čolović dostavio. Advokat Čolović pak prilaže email od 24.10.2012 u kome obavještava novinara Lajovića da je Zoran Bećirović jedini vlasnik kompanije „Caldero Trading Ltd“.

Imajući u vidu da je prethodnih godina dosta dezinformacija objavljeno oko vlasništva nad hotelom Avala, kao i da se često spekulisalo da Zoran Bećirović nije jedini vlasnik pomenute firme, već suvlasnik ili paravan za nekoga trećeg, MSS procjenjuje da je od izuzetne važnosti objavljivanje preciznih podataka oko vlasništva u kompaniji „Caldero Trading Ltd“. MSS neće i ne može da ulazi u to da li se ove dezinformacije namjerno distribuiraju ili ne. MSS može samo da konstatuje da je objavljivanjem netačne informacije da je g. Bećirović „jedan od vlasnika“ firme „Caldero Trading Ltd“ prekršeno načelo 1 i 3 Kodeksa novinara.

3.U tekstu "**Bećirović ide iz Beplera sa 40 miliona**" od 10.07.2014. godine za advokata Čolovića je sporan i tekst legende ispod fotografije u kome se tvrdi da je hotel „Avala“ prodat „ispod cijene“, nakon „neobične“ presude Vrhovnog suda. Sami tekst se inače na bavi privatizacijom hotela Avala i odlukom Vrhovnog suda tim povodom, tako da je prilično nejasan komentar koji se nalazi ispod fotografije. Za MSS nije prihvatljiva ocjena Ombudsmana Vijesti da se radi o „uredničkom komentaru ove privatizacije“. Obzirom da je u pitanju egzaktna materija vezana za uslove tržišta i poslovanja u period od prije 10 godina mišljenja smo da je u najmanju ruku bilo potrebno obrazloženje ovakve ocjene.

U suprotnom ovo je samo jedna od nepotkrjepljenih optužbi.

MSS smatra da je i ovdje prekršeno načelo 1 i 3 Kodeksa novinara.

4.U tekstu "**Bećirović ide iz Beplera sa 40 miliona**" od 10.07.2014. godine za advokata Čolovića je netačan navod da je „Ana Kolarević, sestra premijera, koja je tada bila sutkinja, donijela tu presudu“. U odgovoru Ombudsmana se ne navodi da li je ova tvrdnja tačna ili ne već se kaže da je „Pominjanje gospođe Ane Kolarević u spornom sadržaju inicirano je koincidencijom da je ona premijerova sestra, a bila je u tijelu Vrhovnog suda koje je odlučivalo u ovom sporu.“

Na osnovu uvida u ovaj sporni navod MSS je zaključio da je pomenutu presudu Vrhovnog suda donijelo nadležno vijeće, u kome je Ana Kolarević bila samo jedan od članova. Vijesti su netačno objavile da je presudu donijela gđa. Ana Kolarević. MSS neće ni ovaj put ulaziti u pozadinu i moguće razloge za objavljivanje ovih netačnih informacija.

Konstatujemo da je i u ovom slučaju došlo do kršenja načela 1 i 3 Kodeksa novinara.

5.Primjedba da je tekst "**Bećirović ide iz Beplera sa 40 miliona**" od 10.07.2014. godine baziran na izjavama g. Igora Lazurenka, koje je dao prilikom saslušanja pred Visokim sudom pravde u Londonu.

MSS primjećuje da nije prvi put da se u prvi plan stavljaju stavovi stranke koja je izgubila spor, čime se pravi zabuna kod čitalaca, posebno onih koji ne čitaju pažljivo novine. Neopravdano je staviti u pomenutom tekstu izjavu Igora Lazurenka u prvi plan u odnosu na saopštenje advokata Branka Čolovića. Iako su objavljeni stavovi obje strane MSS smatra da je stavljanjem Lazurenkove izjave u podnaslov u vrhu strane, a advokatovaog zvaničnog saopštenja o presudi u dnu strane u boxu, ravnopravnost ovih izjava dovedena u pitanje. Favorizovana je izjava koja je od strane suda proglašena neistinom.

MSS konstatuje da je na ovaj način prekršeno načelo 3 Kodeksa novinara, koje kaže da su “ **Za novinara činjenice neprikosnovene, a njegova obaveza je da ih stavlja u pravilan kontekst i onemogućiti njihovu zloupotrebu...**”

6. Primjedba da se u tekstu od 10.07.2014. godine samo djelimično prenosi saopštenje za medije koje je advokat Čolović dao 09.07.2014. godine. Tačnije advokat Čolović se žalio zbog izostavljanja riječi “vlasnika „Caldera“ g. Zorana Bećirovića” iz teksta saopštenja.

MSS u ovom slučaju ne smatra da se radi o kršenju Kodeksa, jer se u tekstu već pominje da je “Caldero” njegova firma,(p.a. Zorana Bećirovića).

7. Primjedba da su u naslovu i u prvom pasusu teksta od 10.07.2014. godine objavljene netačne informacije da „Bećirović ide iz Beplera sa 40 miliona“, koje navodno g. Lazurenko treba da mu isplati. Iako je advokat Čolović u žalbi Ombudsmanu naveo da prvostepena i drugostepena presuda engleskog suda nigdje ne pominju nikakvu isplatu iznosa od 40 miliona eura, ovaj dio njegove žalbe je odbijen.

MSS konstatuje da je u naslovnoj konstrukciji pored ove tvrdnje stavljen znak pitanja, a da je u prvom pasusu rečeno da se radi o nezvaničnim informacijama. MSS međutim zaključuje na osnovu korespondencije između žalioaca, Ombudsmana i novinara, da nije postojalo realno utemeljenje za ove činjenice, već da se prije radi o ličnim spekulacijama novinara i senzacionalističkom naslovu.

MSS smatra da je u ovom slučaju prekršeno načelo 1 Kodeksa novinara:

Pravo javnosti da zna ne može biti opravdanje za senzacionalističko izvještavanje.

8. Primjedba na tvrdnju u tekstu od 10.07.2014. godineda se Zoran Bećirović „i dalje vodi kao izvršni direktor“ Beplera“.

Advokat Čolović smatra da je maliciozna i omalovažavajuća tvrdnja da se njegov klijent i dalje vodi kao izvršni direktor “Beplera” i da se uklapa u niz plasiranih neistina u ovom tekstu po kojima Bećirović ide iz hotela Avala.

MSS nije mogao da zauzme po ovom pitanju jasan i precizan stav. Rečenica je tako formulisana da bi mogla da ima značenje koje advokat Čolović pominje, ali istovremeno i ne mora to da znači. MSS smatra da nije moguće povodom ove primjedbe zauzeti jasan stav, pa je odlučio da se u ovom slučaju ne radi o kršenju Kodeksa.

Na kraju MSS zaključuje da se radilo o vrlo detaljnoj žalbi koja je obuhvatala više segmenata dva objavljena teksta. MSS je prihvatio šest od osam primjedbi u okviru ove žalbe. Većina primjedbi se odnosila na objavljivanje netačnih informacija. Kako Ombudsman Vijesti takođe nije u svojim

odgovorima negirao da se radi o netačnim informacijama, ali je nalazio opravdanje za njih, smatramo dasmo uvažavajući sve strane u ovom slučaju donijeli ispravnu odluku.

Odgovor na žalbu advokata Branka Čolovića II

Medijski Savjet za samoregulaciju je dobio žalbu od advokata Branka Čolovića, pravnog zastupnika Zorana Bećirovića, zbog objavljivanja netačnih informacija u dnevnom listu Dan u tekstu **"Bećiroviću 13,3 miliona da izade iz Beplera"**, od 20.08. 2014. godine.

Advokat Čolović tvrdi da je objavljeno više netačnih informacija u poslednjem pasusu ovog teksta :” Ranije su mediji prenosili da je Lazurenko pred sudom izjavio da je Bećirović 20 odsto akcija u kompaniji koja je kupila Avalu, dobio zbog prijateljskih veza sa premijerom Crne Gore Milom Đukanovićem, još pet odsto zbog informacija koje je dobio od tadašnjeg direktora HTP Budvanska rivijera Iva Armenka u vezi privatizacije hotela. Lazurenko je kazao i da je jednu zlatnu akciju Bećirović dobio nakon presude Vrhovnog suda Crne Gore da Savjet za privatizaciju mora potpisati ugovor sa njihovom kompanijom, iako je tada bila drugoplasirana“.

On se pozvao na saopštenje za javnost koje je objavio 09.07.2014 u kome je pojasnio odluku engleskog suda, u sporu između Bećirovića i Lazurenka, koji je ocjenio da su iskazi Igora Lazurenka iznošenje tvrdnji „prožetih nepoštenjem“ i kao davanje „predumišljeno neistinitog“ iskaza pod zakletvom“.

Za advokata Čolovića je takođe sporan i navod da je „Bećirović pokrenuo spor u Londonu (kompanija „Bepler i Džekobson je registrovana u Britaniji) protiv većinskog vlasnika kako bi prodao akcije svoje kompanije („Kaldero trejding limited“) ili dobio mogućnost da otkupi akcije većinskog vlasnika“.

Prije podnošenja žalbe Medijskom savjetu za samoregulaciju, advokat Čolović se žalio Ombudsmanu Dana. Ombudsman je ovu žalbu odbio, a u odgovoru se pozvao na objašnjenje novinara Marka Vešovića:

"Objavljivanje djelova iskaza Igora Lazurenka pred londonskim sudom ne može biti širenje lažnih glasina niti kršenje bilo kojeg dijela Kodeksa novinara, kako se netačno tvrdi u žalbi. Razlog za to je činjenica da novinarima ne može biti poznato koji je konkretno dio iskaza gospodina Igora Lazurenka pred britanskim sudom označen kao lažan od sudije.

Tačno je da je postojalo saopštenje o presudi od 9. jula ove godine, na koje se podnosilac žalbe poziva, i u kome se navodi da sud nije povjerovao svjedočenju Lazurenka, ali to je u konkretnom slučaju nerelevantno za aspekt poštovanja Kodeksa iz dva razloga.

Prvi je što je iskaz Lazurenka pred sudom o sporu koji je pokrenut prilično široka materija da bi se u momentu objavljivanja teksta moglo precizno tumačiti koji je konkretno dio tog iskaza označen od suda kao netačan. Potrebno je istaći da se u tom smislu ne može govoriti o širenju lažnih glasina, jer ne postoji dokument koji ukazuje da je konkretno dio na koji upozorava podnosilac žalbe, a koji je citiran u tekstu na koji je izjavljena žalba, od suda označen kao lažno svjedočenje.”

Novinar Vešović je komentarisao i dio koji se odnosi na razloge za pokretanje spora u Londonu:

“Što se tiče dijela žalbe koji se odnosi na navod iz teksta "da je Bećirović pokrenuo spor u Londonu (kompanija "Bepler i Džekobson" je registovana u Britaniji) protiv većinskog vlasnika kako bi prodao akcije svoje kompanije ("Kaldero trading limited") ili dobio mogućnost da otkupi akcije većinskog vlasnika", a što, po žalbi, nije tačno, ukazujemo da je u pitanju zvanično saopštenje većinskih vlasnika firme, koji tvrde da za to posjeduju pisane dokaze.”

U odgovoru Ombudsmanu Dana na pomenutu odluku advokat Čolović je naveo da:” Niko nije demantovao moje saopštenje za javnost od 09.07.2014. godine, dato povodom presude Apelacionog suda Engleske, kojom je potvrđena presuda Visokog suda u Londonu u korist mog klijenta g. Zorana Bećirovića. Iz tog saopštenja se utvrđuje da engleski sud nije povjerovao iskazu g. Igora Lazurenka u cjelosti, jer je, kako sam u saopštenju citirao, taj iskaz bio „prožet nepoštenjem“ i „predumišljeno neistinit“. Prema tome, uopšte se ne postavlja pitanje koje novinar „Dana“ i Vi pokušavate da nametnete, odnosno „koji je konkretno dio tog iskaza označen od suda kao netačan“. Netačno je sve, a prenošenje dijelova neistinitog iskaza na način koji šteti ugledu mog klijenta predstavlja kršenje načela 1 i 3 Kodeksa novinara.

Vezano za razloge spora advokat Čolović je takođe komentarisao odluku Ombudsmana:

“Neprihvatljivo je da novinar „Dana“ piše o razlozima zbog kojih je moj klijent pokrenuo spor u Londonu na osnovu obaveštenja koja dobija od suprotne strane. Zar ne bi bilo normalno da se pitanje zašto je moj klijent pokrenuo parnicu postavi njemu? Ako ne njemu, onda likvidatorima, koji jedini imaju pravo da daju „zvanične stavove“ u ime kompanije.”

Razmatrajući kompletan materijal ove žalbe Medijski savjet za samoregulaciju je konstatovao da je u tekstu "**Bećiroviću 13,3 miliona da izađe iz Beplera**" objavljeno nekoliko jednostranih i necjelovitih informacija.

Kada je riječ o prenošenju iskaza Igora Lazurenka sa suđenja u Londonu autor teksta je propustio da objavi da je sud to svjedočenje proglasio neistinitim. Objašnjenje da novinar nije znao koji dio svjedočenja je proglašen neistinitim ne stoji, jer je upravo ovaj dio koji se odnosi na način sticanja akcija u kompaniji "Bepler & Jacobson Montenegro" bio središte ovog spora i jedini relevantan za ovu priču. Nevjerovatno je da novinar Dana poslije toliko vremena od presude londonskog suda ponavlja neistine koje su bile predmet spora. Ako je želio da objavi iskaze Igora Lazurenka pred sudom, onda je bio u obavezi i da objavi šta je sud presudio tim povodom.

Kada je riječ o razlozima koji su doveli do pokretanja sudskog spora u Londonu MSS smatra da je novinar Dana ponovo propustio da objavi cjelovitu informaciju, odnosno objavio je informaciju dobijenu od jedne strane ne konsultujući drugu.

MSS zaključuje da su objavljivanjem jednostranih i netačnih informacija u tekstu "**Bećiroviću 13,3 miliona da izađe iz Beplera**" prekršena načela 1 i 3 Kodeksa novinara. Navešćemo smjernicu 1.2 Tačnost:

(a) Prije objavljivanja izvještaja, novinar treba da bude siguran da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari moraju težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije.

Odgovor na žalbu Mare Adriaticum

Medijski Savjet za samoregulaciju dobio je žalbu od anonimne osobe koja se potpisuje kao Mare Adriaticum. Ova žalba se odnosi na neprofesionalno ponašanje urednika portal PC NEN, koje se reflektuje u nejednakim kriterijima za sve posjetioce, u kršenje uobičajenih kodeksa web portala, i u grubom vrijeđanju posjetioca portala.

Preciznije predmet žalbe jeste članak koji je napisao bloger Vojin Grubač, **“Crna Gora je-Jenkija”**.

Žalilac Mare Adriaticum je ispod članka komentarisao pod pseudonimom “Mare”. Autor bloga Vojin Grubač sa PC NEN-a, nije odgovarao na temu, niti je polemisao sa stavovima, već je mijenjao komentare Mare Adriaticuma i vrijeđao ga. Grubač je tražio od komentatora Mare Adriaticum da se javno predstavi, iako se po njegovim riječima on uredno registrovao putem email adrese, kao i svi drugi komentatori.

Pored ovoga Mare Adriaticum se žalio i na objavljivanje više komentara u kojima se negira zločin u Srebrenici i vrijeđaju crnogorska nacija i njena obilježja.

Na žalbu uredništvu portala da mu se modifikuju komentari i da se objavljuju rasistički i vulgarni komentari odgovoreno mu je da je u pitanju *“.. blog, a ne kolumna,tako da je bloger pisac i urednik.Uredništvo PCNEN-a ima pravo da interveniše jedino ako bloger ili komentatori krše etičke i zakonske norme.*

Poslije svega portal PCNEN je ukinuo korisnički nalog komentatoru “mare” *“...zbog zloupotrebeprava na komentarisanje sadržaja ovoga bloga porukama koje nemaju veze sa temom i koje prelaze granicu dobrog ukusa”*.

Medijski savjet za samoregulaciju je ovu žalbu proslijedio portalu PCNEN i tražio izjašnjenje. Odgovoreno nam je da ovaj portal *“..nije pristupio Medijskom savjetu za samoregulaciju i ne smatra ga nadležnim za rješavanje sporova sa posjetiocima.”*

Medijski savjet za samoregulaciju je prilikom razmatranja ove žalbe pregledao blog g. Vojina Grubača, sporni tekst, kao i komentare koji nijesu bili obrisani.

Medijski savjet može da razumije stav uredništva portala da prepusti autorima blogova administriranje komentara koji se postavljaju ispod njih. Za MSS je međutim neprihvatljivo neetičko postupanje autora bloga prema komentatorima, posebno forsiranje govora mržnje i nacionalno omalovažavanje. U tim situacijama je apolutna odgovornost na uredništvu portal, koje je uostalom uvijek odgovorno.

MSS takođe primjećuje da uredništvo portal ne može da tjera komentatore da otkrivaju svoj identitet, niti bloger na to ima pravo. Sloboda izražavanja na internet se prije svega u najvećoj mjeri ispoljava kroz garantovanu zaštitu anonimnosti.

MSS zaključuje da uredništvo portal PCNEN nije ništa uradilo da zaštiti anonimnog komentatora “mare” od diskriminacije i manipulacije komentarima od strane autora bloga. Uredništvo je takođe

bilo dužno da govor mržnje i negiranje zločina u Srebrenici na vrijeme administrira i obriše sa portal.

MSS zaključuje da je uskraćivanjem prava anonimnom komentatoru Mare Adriaticum da postavlja kometare na portal PCNEN prekršeno načelo 2 Kodeksa novinara:

Novinar je dužan da brani slobodu i pravo na neometano prikupljanje i saopštavanje informacija, kao i na slobodan komentar i kritiku.

Odgovor na žalbu Ministarstva poljoprivrede I

Medijski Savjet za samoregulaciju dobio je žalbu od Ministarstva poljoprivrede zbog pogrešnog interpretiranja i drastičnog skraćivanja odgovora Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, u DN „Vijesti“, u tekstu sa nadnaslovom „**POZIV GRIN HOUMU**“ i naslovom „**Dajte nam dokaze za „kineza**“, objavljenom 3. jula 2014. godine, na strani 11 i u tekstu „**Inspekcija utvrđuje da li je „kinez“ ubačen u jezero**“ objavljenom 4.jula 2014.

Vijesti su uputile 1.jula Minstarstvu poljoprivrede par pitanja vezanih za očuvanje ribljeg fonda u Pivskom jezeru. Na osnovu dobijenih odgovora ovaj dnevni list je objavio tekst 3.jula pod nazivom „**Dajte nam dokaze za „kineza**“. Ministarstvo poljoprivrede smatra da su njihovi odgovori drastično skraćeni i potpuno pogrešno interpretirani u tom tekstu. Zbog toga su dnevnom listu Vijesti poslali reagovanje koje je objavljeno 4 jula u tekstu „**Inspekcija utvrđuje da li je „kinez“ ubačen u jezero**“. Reagovanje nije objavljeno u cjelosti, već je takođe skraćeno.

Uvidom u tekstove koji su objavljeni, kao i u odgovore koje je Minsistarstvo poljoprivrede dostavilo Vijestima, kao i u orginalni tekst njihovog reagovanja Medijski savjet za samoregulaciju je konstatovao :

Da su Vijesti netačno objavile da je“ Ministarstvo poljoprivrede pozvalo NVO Grin Houm da im dostavi dokaze da je predatorska vrsta "kinez", koja unistava pastrmku, unešenau Pivsko jezero "kako bi počinioci bili sankcionisani"". U odgovorima ministarstva se jasno kaže da je Inspekcijaska služba nadležna za ove poslove i da bi predstavnici Grin Houma trebali da se obrate njima.

Kada je riječ o tvrdnji da u Pivskom jezeru ima ribe klen, MSS smatra da je iz odgovora minstarstva bilo moguće takav zaključak napraviti i da novinar nije u toj konstataciji napravio grešku.

MSS smatra da je u ovom slučaju pogrešnim interpretacijama odgovora ministarstva, da su oni tražili da im Grin Houm dostavi dokaze da se vrsta „kinez“ nalazi u Pivskom jezeru, došlo do kršenja članova 1 i 3 Kodeksa novinara, ali istovremeno napominje da je sutradan objavljeno reagovanje Ministarstva poljoprivrede kojim su ispravljene greške objavljene u inicijalnom tekstu. Vijesti istina nijesu objavile cjelokupno reagovanje ministarstva, ali su objavile sve relevantna činjenice potrebne da se razjasni situacija sa nadležnostima i ribljim fondom u Pivskom jezeru.

MSS zaključuje da se u ovom slučaju ipak ne radi o kršenju Kodeksa novinara, jer je objavljivanjem reagovanja ispravljena greška nastala objavljivanjem pogrešnih informacija u tekstu od 3.jula.

Odgovor na žalbu Ministarstva poljoprivrede II

Medijski Savjet za samoregulaciju dobio je žalbu od Ministarstva poljoprivrede zbog neobjavljivanja njihovog reagovanja na tekst „Traži se viša otkupna cijena” koji je objavljen u dnevnom listu „Dnevne novine”.

22.07.2014. godine u Dnevnim novinama objavljen je pomenuti tekst u kome malinari iz Bijelog Polja protestuju zbog niske otkupne cijene ovogodišnjeg roda maline, izražavajući očekivanje da Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja treba da se uključi u rješavanje njihovog problema. Istovremeno, malinari u tekstu navode da im je iz opštinskog Sekretarijata rečeno da će predstavnik Ministarstva doći na sastanak koji su planirali u međuvremenu, pa pošto se to nije desilo izriču optužbe na račun „kadra ministra Ivanovića”.

Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja uputilo je istog dana, 22.07. reagovanje na navedene tvrdnje malinara, u kome se ističe da niko iz Ministarstva nije obećao dolazak na pomenuti sastanak, kao i da posao ovog Vladinog resora nije da učestvuje u otkupu poljoprivrednih proizvoda. U reagovanju je odgovoreno i na očekivanja malinara vezano za uključivanje Ministarstva u dogovorima oko otkupne cijene. “Naš posao nije da otkupljujemo poljoprivredne proizvode, već da stvaramo uslove da proizvođači mogu nesmetano da prodaju svoje proizvode ne na silu, već na osnovu dogovora”, navodi se između ostalog u reagovanju ministarstva.

DN „Dnevne novine“, nijesu objavile ovo reagovanje PR Službe Ministarstva poljoprivrede. Medijski savjet za samoregulaciju je takođe par puta tražio izjašnjenje od Dnevnih novina povodom ove žalbe, međutim odgovor ili objašnjenje nijesmo dobili. Dnevne novine su tek 22.09.2014 objavile reagovanje Ministarstva poljoprivrede, sa zakašnjenjem od skoro dva mjeseca.

Medijski savjet za samoregulaciju je konstatovao da se, iako je poslije dva mjeseca objavljeno reagovanje, u ovom slučaju radi o kršenju načela 4 Kodeksa novinara, jer reagovanje Ministarstva poljoprivrede nije objavljeno kada je trebalo, već sa velikim zakašnjenjem. Podsjećamo na načelo 4 Kodeksa:

Obaveza novinara je da dopuni nepotpunu i ispravi netačnu informaciju, pogotovo onu koja može naškoditi, pridržavajući se, pri tom, pravila da ispravka mora biti istaknuta na odgovarajući način.

Odgovor na žalbu Ministarstva poljoprivrede III

Medijski Savjet za samoregulaciju dobio je žalbu od Ministarstva poljoprivrede zbog neprofesionalnog objavljivanja njihovog reagovanja u dnevnoj novinini Dan 23.07.2014 pod naslovom „Nijesu obećali da će doći”.

Dnevna novina „Dan“, je objavila 11. i 22.jula tekstove „Prijete da će prosuti rod i zatražiti azil” i „Traže veće otkupne cijene” u kojima je prenijela izjave malinara iz Bijelog Polja da je

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja obećalo da će predstavnik ministarstva doći na sastanak, kako bi sa njima i otkupljivačima razgovarao o problemu otkupa. U oba teksta iznose se očekivanja malinara da Ministarstvo treba da se uključi u određivanje otkupne cijene njihovih proizvoda.

U tekstu objavljenom 11. jula, malinar **Vučeta Femić** saopštava, između ostalog, da je sekretar u Sekretarijatu za preduzetništvo i ekonomski razvoj opštine Bijelo Polje, **Džafer Gusinjac** u prisustvu nekoliko malinara, razgovarao telefonom sa nadležnim u Ministarstvu poljoprivrede, te da mu je rečeno da će predstavnik Ministarstva doći na sastanak sa malinarima.

“Dan” je 23. 07. objavio reagovanje Ministarstva poljoprivrede, na II strani regiona, približno na prostoru koji odgovara drugom tekstu, objavljenom 22.07, koji je znatno kraći nego prvi koji je objavljen 11.07.

Reagovanje Ministarstva poljoprivrede nije prenešeno u cjelosti, već je skraćen u dijelu, u kome Ministarstvo pojašnjava poljoprivrednim proizvođačima šta je uloga tog resora, a šta proizvođača u tržišnim odnosima. Ministarstvo smatra da je skraćivanjem reagovanja, bilo onemogućeno da proizvođačima, koji su izlaskom na ulicu izražavali protest zbog niske otkupne cijene, odgovori da ne mogu očekivati od Ministarstva da prodaje njihove proizvode.

Malinari su prilikom saopštavanja svojih očekivanja, vezanih za podršku otkupu, imali neuporedivo veći prostor u navedena dva teksta. Dok je prvi tekst objavljen u vrhu na polovini strane, a drugu vrhu strane, reagovanje ministarstva je objavljeno u dnu strane i odgovara veličine teksta objavljenog 22.jula.

Ministarstvo poljoprivrede je zbog neadekvatnog objavljivanja reagovanja uputilo žalbu Ombudsmanu Dana. Ombudsman Dana je žalbu odbio obrazlažući svoju odluku time da je uredništvo novine: „duboko svjesno etičke i zakonske obaveze da ovakvim sadržajima, prilikom njihovog objavljivanja, obezbijedi i odgovarajući plasman. Međutim, i pored iskrenog nastojanja, uredništvo zbog objektivnih okolnosti (ograničeni prostor, veliki priliv značajnih informacija) i činjenice da je novina svojevrsni "živi organizam", pun nepredvidivih situacija, to nije uvijek u mogućnosti da do kraja i ispoštuje. Uz to, saopštilo je uredništvo, ono nastoji, što je isto tako zakonska obaveza, da reagovanje objavi odmah, što prije, kako ono ne bi izgubilo na smislu, značaju i aktuelnosti, dajući time prednost suštini nad formom.”

Medijski savjet za samoregulaciju smatra da je Ombudsman Dana izbjegao da u ovom slučaju prizna nedvosmisleno kršenje načela 4 Kodeksa novinara. Ombudsman Dana nije objasnio kako je uredništvo Dana pronašlo nekoliko puta više prostora za tekstove koji optužuju Ministarstvo poljoprivrede od prostora koji je ostavljen za njegovo reagovanje.

MSS smatra da je posao Ombudsmana da konstatuje da li je bilo kršenja Kodeksa ili nije u određenom slučaju, jer to piše u njegovom poslovniku o radu.

MSS zaključuje da je dnevna novina Dan prekršila načelo 4 Kodeksa novinara ne objavljivanjem cjelokupnog teksta reagovanja Ministarstva poljoprivrede, kao i njegovim neadekvatnim objavljivanjem u dnu strane.

U smjernicama za načelo 4 Kodeksa novinara stoji:

a) Ako medij utvrdi da je objavio izvještaj koji sadrži bitno iskrivljene činjenice, taj medij mora u najkraćem roku objaviti ispravku. Ispravka mora biti plasirana tako da odgovara plasmanu izvještaja na koji se odnosi. Pri tom se mora jasno naznačiti da se ispravka odnosi na prethodni nekorektni izvještaj.

c) **“Odgovara plasmanu” u ovom kontekstu znači objavljivanje ispravke na istom mjestu (u slučaju štampanih medija) ili u istoj emisiji (u slučaju elektronskih medija).**

Odgovor na žalbu Ministarstva poljoprivrede IV

Medijski Savjet za samoregulaciju dobio je žalbu od Ministarstva poljoprivrede zbog neprofesionalnog objavljivanja njihovog reagovanja u dnevnoj novini Dan 26.07.2014 pod naslovom **„Prednost imala prvorangirana firma“**.

Dnevna novina „Dan“, je objavila 24.jula tekst, **„Pilanu zatvorili privilegovani koncesionari“** u kome se prenose optužbe izrečene od strane vlasnika bjelopoljskog preduzeća „Budim promet“, Nikole Čantrića, da je Ministarstvo poljoprivrede koncesije za šume, koje se nalaze na području Opštine Rožaje, dalo privilegovanim koncesionarima, a ne njegovoj firmi (Budim promet“) koja je, kako tvrdi, na tenderu imala najbolju ponudu, te da je na taj način Čantrić „grubo oštećen“.

PR Služba Ministarstva poljoprivrede poslala je „Dan“-u 24. jula, reagovanje povodom objavljenih tvrdnji, u kome se objašnjava da je firma „Budim promet“ imala manje bodova od prvorangirane firme. U reagovanju se navodi i da je provjerom dokazano da to preduzeće ima 4, a ne 10 radnika, kako tvrdi u tekstu gospodin Čantrić, da firma nije dobila bodove za finansijsku stabilnost, jer je imala negativne poslovne rezultate u poslednje tri godine u iznosu od **7.588 eura**, dok je prvorangirana firma imala dobit u iznosu od **40.086 eura**, te da su to razlozi zbog kojih nije dobila šume na tenderu, a ne, navodna, privilegovanost bilo kog ponuđača od strane Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja.

Dan je objavio reagovanje Ministarstva poljoprivrede, 26. jula, na II strani Regiona, ali ne na udarnom mjestu u vrhu, nego u dnu, na prostoru 1/8 strane. Podsjećamo da je sporni tekst objavljen u gornjem dijelu na prostoru većem od polovine strane.

Objavljeno reagovanje je, osim toga, skraćeno, u dijelu pojašnjavanja kriterijuma za bodovanje ponuđača na navedenom tenderu i objašnjavanja procedure dodjele koncesija, koja treba da doprinese da izvoznici trupaca i preprodavci drveta koji dobijaju sirovinu iz državnih šuma nemaju nikakvu prednost u tenderskom postupku.

PR Služba Ministarstva poljoprivrede poslala je ovim povodom žalbu Ombudsmanu Dana. Ombudsman Dan-a je odbio žalbu, a u obrazloženju, je naveo da je prihvatio objašnjenje redakcije: „.. da su duboko svjesni zakonskih obaveza prilikom objavljivanja reagovanja, ali da ih često, iako se trude, ne mogu ispoštovati, jer je, između ostalog, novina “živ organizam, pun nepredvidivih situacija”.

Medijski savjet za samoregulaciju je prilikom odlučivanja razmotrio oba teksta, originalno reagovanje Ministarstva poljoprivrede, kao i odluku Ombudsmana Dana. MSS je primjetio da je dnevni list Dan, u tekstu **„Pilanu zatvorili privilegovani koncesionari“** prekršio načelo 1 Kodeksa novinara, koje se odnosi na cjelovitost informacija, jer nije pokušao da provjeri optužbe na račun Ministarstva poljoprivrede, niti da ih kontaktira.

Kada je riječ o objavljivanju reagovanja, MSS smatra da je nesrazmjerno veći prostor dat (nekoliko puta) optužbama na račun Ministarstva, nego odgovoru na te optužbe. MSS bi mogao i da prihvati

objašnjenje Ombudsmana, da se ova praksa ne ponavlja gotovo redovno u ovoj novini. Postavlja se pitanje kako je uvijek moguće naći nekoliko puta veći prostor za optužbe, od onoga za demantije.

Zbog svega navedenog MSS zaključuje da je dnevna novina Dan prekršila načelo 4 Kodeksa novinara ne objavljivanjem cjelokupnog teksta reagovanja Ministarstva poljoprivrede, kao i njegovim neadekvatnim objavljivanjem u dnu strane.

Smjernica za načelo 4 Kodeksa novinara:

Ako medij utvrdi da je objavio izvještaj koji sadrži bitno iskrivljene činjenice, taj medij mora u najkraćem roku objaviti ispravku. Ispravka mora biti plasirana tako da odgovara plasmanu izvještaja na koji se odnosi. Pri tom se mora jasno naznačiti da se ispravka odnosi na prethodni nekorektni izvještaj.

Odgovor na žalbu Ministarstva poljoprivrede V

Medijski Savjet za samoregulaciju dobio je žalbu od Ministarstva poljoprivrede zbog uskraćivanja prava ministru Petru Ivanoviću da objavi reagovanje u dnevnoj novini Dan na tekst „**Hoće da otkupi godišnji tiraž Dana**“, objavljen 27.08.2014.

Dnevna novina „Dan“ je pozivajući se na „pouzdan izvor iz Plantaža“ objavila , 25.08.2014. na 5. strani, informaciju da je ta kompanija otkupljivala grožđe iz privatnog vinograda ministra Ivanoviću. Ova tvrdnja je objavljena u tekstu sa nadnaslovom „**Umjesto otkupa prave konkurenciju**“, u okviru kojeg je boks naslovljen „**Ivanoviću plaćali grožđe i po 2 eura**“.

Ministar Ivanović je istog dana demantovao informaciju pozivajući uredništvo Dan-a da objasni čitaocima „*kako je to kompanija „13. jul Plantaže“ plaćala grožđe nekome ko ga uopšte ne prodaje*“. Reagovanje ministra Ivanovića objavljeno je narednog dana, 26.08.2014. takođe na 5.strani, ali istovremeno sa komentarom Redakcije na njegovo reagovanje.

Ministar Ivanović je reagovao i na odgovor redakcije koji je naslovljen „**Sznali iz pouzdanih izvora**“, drugi put pozivajući uredništvo Dan-a da čitaocima razotkriju misteriju „*kako je kompanija 13. Jul Plantaže“ plaćala grožđe nekome ko ga uopšte ne prodaje*“? Ministar je u odgovoru redakciji Dana ponudio „*da otkupi godišnji tiraž te novine ukoliko dokažu da su ministar, njegov ded, baba, otac, majka, sin, tetka, ujak i druga rodbina, prodavali grožđe Plantažama*“.

Odgovor ministra Ivanovića objavljen je 27.08.2014. sa nadnaslovom „**Ministar Ivanović nastavio polemiku o grožđu**“ i naslovom „**Hoće da otkupi godišnji tiraž Dan-a**“. Uz reagovanje ministra Ivanovića, objavljen je i drugi odgovor redakcije u kome, nijesu objavljeni dokazi da su Plantaže Ministru „plaćale za grožđe“, već su iznesene nove optužbe vezane za korišćenje sredstava iz Abu Dabi fonda.

Redakcija Dana je u svom drugom odgovoru poslije iznesenih novih optužbi objavila da prekida polemiku sa ministrom Ivanovićem. Dan nije objavio reagovanje ministra Ivanovića na poslednje optužbe koje su iznesene na njegov račun.

PR služba ministarstva poljoprivrede je zbog ovoga uputila žalbu Ombudsmanu „Dan“-a, u kojoj je zahtijevala da se reagovanje objavi, u skladu sa zakonom i kodeksom.

U odgovoru Ombudsmana Dan-a odbija se žalba PR Službe jer, kako tvrdi Ombusman, „nije došlo do povrede načela 4 Kodeksa novinara. Ombudsman je, kako se navodi, uvažio obrazloženje novinarkе Dan-a Jelene Veljović, koja smatra da taj medij nije bio dužan da objavi odgovor ministra Ivanovića, jer je odgovor suštinski objavljen u prethodna dva reagovanja ministra.

Prilikom odlučivanja Medijski savjet za samoregulaciju je uzeo u obzir sve objavljene tekstove i reagovanja, odluku Ombudsmana, kao i neobjavljeno reagovanje ministra Ivanovića. MSS konstatuje da je dnevni list Dan u prvom tekstu objavljenom 25.08.2014 pod naslovom “Ivanoviću plaćali grožđe i po dva eura” prekršio načelo 1 Kodeksa, koje se odnosi na cjelovitost informacija, jer nije provjerio optužbe na račun ministra Ivanovića, iako se pozvao na nezvanične informacije.

Kada je riječ o objavljivanju reagovanja u ovom slučaju, MSS konstatuje da je redakcija Dana tokom cijele polemike za svoje stavove imala povlašten položaj u odnosu na ministra Ivanovića i to na taj način što je konstantno objavljivala u istom broju i svoje reagovanje na ministrove odgovore.

MSS takođe primjećuje da je redakcija koja je optužbama započela polemiku nije dozvolila ministru Ivanoviću da odgovori na optužbe iz posljednjeg reagovanja redakcije. Po MSS-u objašnjenja Ombudsmana Dana ne stoje, jer se ne radi o ponovnom objavljivanju istih ispravki, jer su u pitanju bile nove optužbe (za fond Abu Dabi). MSS takođe primjećuje da je argument da se radi o istim ispravkama, pa da zbog njih nije moguće objaviti isto reagovanje vrlo diskutabilan.

MSS smatra da redakcije novina ne mogu da imaju ekskluzivitet ponovnog objavljivanja istih optužbi, a da optuženi nemaju isto pravo da na ponovljene optužbe reaguju. Kodeks novinara, koji je jedini referentan za Ombudsmana Dana, ne prepoznaje ovo pravilo.

Imajući u vidu sve navedeno MSS zaključuje da dnevna novena Dan prekršila načelo 4 Kodeksa novinara ne objavljujući poslednje reagovanje ministra Ivanovića, posebno zato što se u njemu nalazi odgovor na nove optužbe koje nijesu bile dio prethodne polemike.

Podsjećamo na smjernicu a) za načelo 4 Kodeksa novinara:

Ako medij utvrdi da je objavio izvještaj koji sadrži bitno iskrivljene činjenice, taj medij mora u najkraćem roku objaviti ispravku. Ispravka mora biti plasirana tako da odgovara plasmanu izvještaja na koji se odnosi. Pri tom se mora jasno naznačiti da se ispravka odnosi na prethodni nekorektni izvještaj.

MONITORING MEDIJA

DNEVNE NOVINE, 4. jul

List je na strani 12 objavio tekst sa nadnaslovom **“Prijava protiv Perse Spajić”** i naslovom **“Oštetila RTV Nikšić za preko 37.000 eura”**. U tekstu se navodi da su službenici Uprave policije iz Nikšića podnijeli krivičnu prijavu protiv bivše v.d. ditektoke RTV Nikšić, zbog sumnje da je zloupotrijebila položaj.

MSS smatra da je prekršeno pravilo prezumpcije nevinosti, te da medij nije trebalo da objavio puno ime i prezime osobe koja je osumnjičena za pomenuto krivično djelo, dok se djelo ne dokaže na sudu.

MSS smatra da je ovdje riječ o kršenju prezumpcije nevinosti. Ovim je prekršen član 10 Kodeksa koji kaže:

Kada izvještava o istražnim i sudskim postupcima, novinar mora uvažavati pretpostavku da je svako nevin dok se ne dokaže suprotno, i ne smije ničim prejudicirati ishod sudskog postupka.

Ovim je po mišljenju MSS takođe prekršena smjernica za načelo 1:

Novinari moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Oni moraju da preduzmu sve razložne korake kako bi bili sigurni da objavljuju isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju. Pravo je novinara da odbije zadatak koji je u suprotnosti sa etičkim kodeksom.

INFORMER, 4. jul

I Informer je objavio tekst o istom slučaju, s tim što je priča proširena uz nove detalje dobijene od neimenovanih izvora, što je objavljena i Spaićkina fotografija, a pominje se i ime njenog bivšeg saradnika.

List je na strani 10 objavio, a na naslovnoj najavio tekst sa nadnaslovom **“Potvrđeno pisanje Informera o velikoj pljački medija”** i naslovom **“Persa Spajić otela RTV Nikšić čak 37 hiljada eura”**. U tekstu se pored Spajić pominje i ime njenog tadašnjeg saradnika, Miloša Zečevića. Za oboje se tvrdi da su zaključivali fiktivne ugovore i novac trošili na odjeću, telefone i automobile. Za Spajić se u tekstu, dakle, iznosi niz tvrdnji od neimenovanih izvora, kao što je ta da je vrbovala i podmićivala zaposlene u firmi kako bi ćutali.

MSS smatra da je list, osim prezumcije nevinosti, prekršio i smjernice za načelo 1, koje govore o opštim standardima i tačnosti:

Novinari moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Oni moraju da preduzmu sve razložne korake kako bi bili sigurni da objavljuju isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju. Pravo je novinara da odbije zadatak koji je u suprotnosti sa etičkim kodeksom.

Prije objavljivanja izvještaja, novinar treba da bude siguran da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari moraju težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije.

DAN, 8. JUL

Dnevna novina Dan je objavila je 8. jula tekst, „**Utajili preko million eura**“ . I dok je sami tekst korektno napisan i u njemu se iznose sumnje policije da je više lica utajilo porez u visini od milion eura, sama konstrukcija naslova sadrži kršenje pretpostavke nevinosti.

MSS smatra da je u naslovu prekršeno načelo 10 Kodeksa novinara:

Kada izvještava o istražnim i sudskim postupcima, novinar mora uvažavati pretpostavku da je svako nevin dok se ne dokaže suprotno, i ne smije ničim prejudicirati ishod sudskog postupka.

DNEVNE NOVINE, 10. Jul

List je na naslovnoj strani i na strani 21 objavio fotografiju unakaženog lica petogodšnje djevojčice iz Berana koju je izujedao pas. „**Pas litalica unakazio djevojčicu**“, naslov je pomenutog teksta. Osim dijela smjernice koja govori o tačnosti, odnosno o opštim standardima, dapravo javnosti da zna ne može biti opravdanje za senzacionalističko izvještavanje, Medijski savjet za samoregulaciju smatra da je ovdje prekršen i član 9 Kodeksa, koji tretira prava maloljetnih iako je očigledno da je redakcija imala pristanak za fotografiju od strane oca djevojčice, jer je on i fotografisan sa njom.

Smjernice za načelo 9 kažu:

Mediji su obavezni da postupaju u skladu sa načelima Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima djece i da sa posebnom pažnjom istražuju informacije koje zadiru u interese djece. Mediji su obavezni da iskažu poseban obzir kada intervjuišu, fotografišu ili snimaju maloljetnike.

INFORMER, 29. jul

List je na naslovnoj najavio, a na stranama 10 i 11 objavio tekst sa nadnaslovom **”HOROR: Bjelopoljac napao Ukrajinu”** i naslovom **”Htela da mu pokaže stan, a on je silovao”**. U podnaslovu i u tekstu se kaže da je A. Šćekić (27) iz Bijelog Polja uhapšen u Budvi zbog sumnje da je silovao Ukrajinu N.P. (21) **”Policija sumnja da je djevojka napastvovana u stanu u koji je dovela Šćekića kako bi mu ga pokazala, jer je on navodno hteo da ga iznajmi”**.

Po mišljenju Medijskog savjeta za samoregulaciju, može se smatrati da je list, objavljujući inicijal od imena, ali puno prezime, godine starosti i mjesto rođenja, otkrio identitet osobe, protiv koje se, kako se ispostavilo nakon samo nekoliko dana, predata lažna prijava.

List je po mišljenju MSS-a prekršio pravilo prezumpcije nevinosti, stavljajući uz to mladića na stub srama i nanoseći mu veliku moralnu štetu. List je po mišljenju MSS-a prekršio smjernice za načelo 1, principe opštih standarda i tačnosti:

Novinari moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Oni moraju da preduzmu sve razložne korake kako bi bili sigurni da objavljuju isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju. Pravo je novinara da odbije zadatak koji je u suprotnosti sa etičkim kodeksom.

Prije objavljivanja izvještaja, novinar treba da bude siguran da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari moraju težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije.

Time što nije saslušao i drugu stranu, list je jednostrano izvještavao, kršeći i treću smjernicu načela 1 Kodeksa, koja kaže:

Pravo javnosti da zna ne može biti opravdanje za senzacionalističko izvještavanje. Stoga, novinari ne smiju iskrivljivati informacije pretjerivanjem, neadekvatnim naglašavanjem jednog aspekta priče ili jednostranim izvještavanjem.

List je dodatno prekršio Kodeks, jer nije objavio nastavak pomenutog slučaja, o čemu je pisala Pobjeda 31. jula, u tekstu na strani 9, **”Našao joj posao, pa dobio prijavu za silovanje”** i nadnaslovom **”Bjelopoljac za Pobjedu o optužbama ukrajinske državljanke za navodo silovanje”**.

U tekstu stoji da su ljekari utvrdili da nije bilo tragova nasilja, niti silovanja

Ovim je prekršeno pravilo 4 Kodeksa koje govori o ispravci i sljedeće smjernice:

Ako medij utvrdi da je objavio izvještaj koji sadrži bitno iskrivljene činjenice, taj medij mora u najkraćem roku objaviti ispravku. Ispravka mora biti plasirana tako da odgovara plasmanu izvještaja na koji se odnosi. Pri tom se mora jasno naznačiti da se ispravka odnosi na prethodni nekorektni izvještaj.

DAN, 3. Avgust

Dnevna novina Dan je objavila 3. avgusta tekst **“Tovljenu pastrmku ubacuju u Taru”**. U tekstu je izrečeno više optužbi na rad Ministarstva poljoprivrede, vezano za poribljavanje rijeke Tare. Novinar nije pokušao da kontaktira Ministarstvo poljoprivrede i dobije i njihov stav po ovom pitanju.

MSS smatra da je objavljivanjem samo optužbi i jednog viđenja ovog problema prekršeno načelo 1 Kodeksa novinara, koje se odnosi na cjelovitost informacija:

Prije objavljivanja izvještaja, novinar treba da bude siguran da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari moraju težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije.

VIJESTI, 13. avgust

List je na strani 15 objavio tekst o tome da je pred početak licitacije za izbor novog zakupca kafe bara “Mocca” u Kotoru, koja je trebalo da bude obavljena prethodnog dana, dojavljeno da je podmetnuta bomba u prostorije Direkcije za uređenje i izgradnju Kotora u Škaljarima, zbog čega je licitacija i odložena.

Nadnaslov teksta je **“Kotor: Novi pritisci na zainteresovane kupce”** a naslov **“Dojava o bombi prekinula licitaciju”**. Uz tekst je objavljen i boks sa naslovom **“Prije dojave ispred zgrade Direkcije viđen Igor Vukotić”**. List piše, pozivajući se na neimenovani izvor, da je u devet sati u vrijeme kada je policija dobila anonimnu dojavu o postavljanju bombe, ispred Direkcije **“viđen Igor Vukotić sa prijateljima, za koje se pretpostavlja da su namjeravali da učestvuju u licitaciji”**.

MSS smatra da je neprofesionalno, bez dokaza i kredibilnog izvora za pomenute tvrdnje, pominjanje konkretnih imena ljudi u kontekstu vršenja krivičnog djela. Time je, po mišljenju MSS prekršen Kodeks i smjernice za načelo 1,

Novinari moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Oni moraju da preduzmu sve razložne korake kako bi bili sigurni da objavljuju isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju. Pravo je novinara da odbije zadatak koji je u suprotnosti sa etičkim kodeksom.

Prije objavljivanja izvještaja, novinar treba da bude siguran da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari moraju težiti da

obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije.

DNEVNE NOVINE, 13. avgust

List je na naslovnoj najavio tekst objavljen na 5. strani. Na naslovnoj je nadnaslov “**Uhapšeni zbog iznude**” i naslovom “**Radnici šlep službe prijetili Kosovarima i uzeli 450 eura**”.

Na strani 5 je nadnaslov “**Hapšenje**” i naslov “**Iznudili 450 eura na ime navodnih šlep usluga**” i podnaslovom u kojem se kaže da su pripadnici podgoričke policije uhapsili sugrađane S.B (Sašu Božovića) i Z.M. (Zdravka Makočevića) zbog sumnje dasu od kosovskih državljana kojima su objavljeni inicijali iznudili novac. List se poziva na policijsko saopštenje.

U tekstu je osumnjičenima objavljen puni identitet, dok su onima koji su ih osumnjičili dati samo inicijali.

Tekst je baziran na policijskim sumnjama zasnovanim na izjavi dvoje navodno oštećenih, dok je istinitost optužbi istraga tek trebalo da utvrdi.

MSS smatra da je prekršeno pravilo prezumcije nevinosti, da nije trebalo objavljivati puno ime i prezime osumnjičenih, iako je identitet osoba očigledno dobijen iz policije, te da su prekršene smjernice za načelo 1, principi opštih standarda i tačnosti:

Novinari moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Oni moraju da preduzmu sve razložne korake kako bi bili sigurni da objavljuju isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju. Pravo je novinara da odbije zadatak koji je u suprotnosti sa etičkim kodeksom.

Prije objavljivanja izvještaja, novinar treba da bude siguran da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari moraju težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije.

DNEVNE NOVINE, 14. avgust

List je na naslovnoj strani i na strani 19 objavio tekst “**Krivokapić sam sebi izglasao stan**”.

U tekstu se govori o tome da je Rade Krivokapić, bivši predsjednik Sindikata Aluminijskog, u svojstvu člana sindikalnog povjereništva Podgorice zajedno sa ostalim članovima ovog tijela, glasao za to da pod povoljnim uslovima kupi stan.

U tekstu se takođe kaže da je Krivokapićevo glasanje bilo potpuno legitimno i da je on imao pravo nato, teda je kao jedan od dva člana izvršnog odbora tog tijela, a ne kao sindikalac KAP-a ostvario pravo na povlašćenu kupovinu.

MSS smatra da je naslov manipulativan, teda navodi čitaoca na zaključak da je učinjeno nešto protivzakonito.

MSS smatra da je ovim prekršen član 3 Kodeksa koji glasi:

Za novinara su činjenice neprikosnovene, a njegova obaveza je da ih stavlja u pravilan kontekst i onemogućiti njihovu zloupotrebu, bilo da se radi o tekstu, slici ili tonu. Glasine i pretpostavke moraju se nedvosmisleno naznačiti kao takve. Obaveza je da vijest i komentar budu jasno razdvojeni.

INFORMER, 14. Avgust

List je na naslovnoj strani najavio tekst sa nadnaslovom “**Tajkunovi mutni poslovi**” i naslovom “**Knežević hteo da prevari šeika za 5.000 m²**”. Na stranama 2 i 3 nadnaslov teksta je “**Otkrivamo kako je Knežević pokušao da prevari šeike**” i naslovom “**Gazda Duško hteo da namagarči šeike**”. U tekstu se tvrdi ono što stoji u podnaslovu – da je vlasnik Atlas grupe prilikom potpisivanja ugovora o gradnji Atlas capital centra u Podgorici šaicima iz Ujedinjenih Arapskih Emirata prijavio da će 5.000 kvadrata pokloniti jednom državnom funkcioneru, a kada su, kako tvrdi list, šeici kasnije tog neimenovanog funkcionera pitali što će mu toliki prostor, ispostavilo se da je, navodi list, u pitanju – čista izmišljotina.

Knežević se u tekstu naziva “propalim crnogorskim tajkunom”, a za tvrdnje iznesene u vezi događaja koji se navodno desio 2007. godine, tokom potpisivanja ugovora sa vladajućom porodicom Ujedinjenih arapskih Emirata, izvor je anonimn. U tekstu se ne navodi ni ime tog funkcionera o kojem je riječ.

List nije uzimao izjavu druge strane – odnosno vlasnika Atlas grupe, Duška Kneževića. MSS smatra da su, kako zbog neprovjerenih tvrdnji, tako i zbog nepoštovanja pravila da se čuje i druga strana, prekršeni osnovni standard i smjernice za prvi član Kodeksa:

Novinari moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Oni moraju da preduzmu sve razložne korake kako bi bili sigurni da objavljuju isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju. Pravo je novinara da odbije zadatak koji je u suprotnosti sa etičkim kodeksom.

Prije objavljivanja izvještaja, novinar treba da bude siguran da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari moraju težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije.

Pravo javnosti da zna ne može biti opravdanje za senzacionalističko izvještavanje. Stoga, novinari ne smiju iskrivljivati informacije pretjerivanjem, neadekvatnim naglašavanjem jednog aspekta priče ili jednostranim izvještavanjem. Novinari moraju izbjegavati naslove ili reklamne slogane koji bi mogli navesti na pogrešan zaključak o suštini događaja ili pojave.

Činjenice ne smiju biti iskrivljivane tako što će biti stavljene van konteksta u kome su se desile.

MSS napominje da je Informer u period koji obrađuje ovaj izvještaj objavio niz tekstova sa naslovnica posvećenim Kneževiću, uvijek u negativnom kontekstu, te da se može smatrati da je riječ o pravoj medijskoj kampanji.

VIJESTI, 18. avgust

List je na strani 15. objavio tekst sa nadnaslovom **“Ko je u Crnoj Gori radio sa Rafaele Valenteom”** i naslovom **“Tek trebalo da razvije biznis”**, kao i podnaslovom u kojem se navodi da je osumnjičeni za pranje novca “Koza nostre” radio sa jednom firmom iz Herceg Novog i advokatskom kancelarijom iz Podgorice. U tekstu se navodi da je pomenuti Valente, uhapšeni građevinski preduzetnik, italijanski državljanin, u Crnoj Gori imao kontakte sa kompanijom “Bencom” iz Herceg Novog i advokatskom kancelarijom “Jovović, Mugoša i Vuković”, iz Podgorice.

Kao što se iz teksta može pročitati “Bencom” iz Herceg Novog je firma za računovodstveno-knjigovodstvene usluge koja je među više stotina svojih klijenata, vodila i poslove firme “Hidro Integracija” za koju se iz teksta može zaključiti da je Valenteova. I iz hercegnovske firme i iz podgoričke advokatske kancelarije potvrdili su da su imali poslovne kontakte s Valenteom, kao jednim od mnoštva klijenata.

MSS smatra da je naslovna kompozicija teksta tendenciozna i senzacionalistička, te da namjerno navodi čitaoca na zaključak da je onaj ko je imao bilo kakve kontakte sa uhapšenim Italijanom, umiješan u neke nelegalne radnje.

MSS matra da je prekršen član 1 Kodeksa:

Dužnost je novinara da poštuje istinu i istrajno traga za njom, imajući uvijek u vidu pravo javnosti da zna i ljudsku potrebu za pravičnošću i humanošću, kao i smjernica:

Novinari moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Oni moraju da preduzmu sve razložne korake kako bi bili sigurni da objavljuju isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju. Pravo je novinara da odbije zadatak koji je u suprotnosti sa etičkim kodeksom.

INFORMER, 26. avgust

List je na naslovnoj strani najavio tekst sa druge i treće strane, sa nadnaslovom **“Otkrivamo: Novi znak tajkunove propasti”** i naslovom **“Knežević zatvara fakultet u Baru”** o tome da je sud u

Podgorici izdao nalog za iseljenje Fakulteta za turizam čiji je vlasnik podgorički biznismen Duško Knežević, vlasnik Atlas grupe.

U podnaslovu se tvrdi da Knežević podstiče studente na proteste kako bi spriječio iseljenje. Naslovna kompozicija teksta na unutrašnjim stranama lista je drugačija, pa nadnaslov glasi: **“Otkrivamo: Tajkunov fakultet u Baru pred zatvaranjem”** i naslovom **“Knežević mora da se iseli za 15 dana”**.

MSS konstatuje da tvrdnja sa naslovne strane da Knežević podstiče studente na proteste u tekstu nema utemeljenje, jer neimenovani sagovornik iz Bara kaže da se “po Baru priča da studenti pripremaju potpisivanje peticije, a čak i proteste protiv izvršenja presude”. “Znajući Duška, teško je verovati da i u to nije umešao svoje prste. On će učiniti sve da sabotira sudsku odluku, ali je sve otišlo predaleko, tako da je deložacija, zakazana za početak septembra, najizvesnija – zaključuje sagovornik Informera CG”.

MSS smatra da je tumačenje sa naslovne strane da je sudska odluka “novi znak tajkunove propasti” tendenciozna i neutemeljena, kao što su neutemeljene i tvrdnje da Knežević podstiče studente na proteste.

MSS smatra da su, kao i u prethodnom slučaju, od 14. avgusta, zbog neprovjerenih tvrdnji, tako i zbog nepoštovanja pravila da se čuje i druga strana, prekršeni osnovni standardi i smjernice za prvi član Kodeksa:

Novinari moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Oni moraju da preduzmu sve razložne korake kako bi bili sigurni da objavljuju isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju. Pravo je novinara da odbije zadatak koji je u suprotnosti sa etičkim kodeksom.

Prije objavljivanja izvještaja, novinar treba da bude siguran da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari moraju težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije.

INFORMER, 5. septembar

List je na naslovnoj objavio najavu za tekst na drugoj i trećoj strani sa naslovom **“STIPSA Konjevića boli da plati 98 eura, u banci imao 19.500”** i podnaslovom **“Aktuelni ministar policije Raško Konjević odbio da u hotelu Palas plati račun od 98 eura koji su napravili on i njegova supruga. Slagao upravu da je član Borda direktora u BR iako je u to vreme bio već u ostavci”**. Valja napomenuti da je ovdje riječ o događaju koji se navodno desio 2012. godine. List nije kontaktirao samog Konejvića, već jedan neimenovani izvor iz Borda direktora, kao i direktora hotela “Kvin of Montenegro”, Dragana Purka Ivančevića.

MSS smatra da je list trebalo da zatraži izjavu i od druge strane, budući da je potvrdu o ovom događaju dao neimenovani izvor iz “Budvanske rivijere”.

MSS smatra da nisu ispoštovani standardi u smjernicama za prvo načelo:

Novinari moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Oni moraju da preduzmu sve razložne korake kako bi bili sigurni da objavljuju isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju. Pravo je novinara da odbije zadatak koji je u suprotnosti sa etičkim kodeksom.

Prije objavljivanja izvještaja, novinar treba da bude siguran da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari moraju težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije.

BLIC, 11. septembar

List je na naslovnoj strani najavio i na stranama 8 i 9 objavio tekst sa nadnaslovom “**Na Koniku cvjeta prostitucija i uživanje droga**” i naslovom “**Seks i džoint za šest eura**”. Podnaslov je “**Mještanke nude seksualne usluge za tri eura, koliko košta i gram marihuane. Dileri i prostitutke se ni ne kriju, policije nigdje nema**”. Uz tekst je objavljena fotografija iz romskog kampa na Koniku.

Izvor za tvrdnje iznesene u tekstu je neki neimenovani sagovornik, navodni mještанин Konika.

MSS smatra da je tekst neutemeljen, senzacionalistički i da na krajnje neprimjeren način stigmatizuje cijelu populaciju. Ovim tekstom po mišljenju MSS-a prekršene su smjernice za načelo 1:

Novinari moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Oni moraju da preduzmu sve razložne korake kako bi bili sigurni da objavljuju isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju. Pravo je novinara da odbije zadatak koji je u suprotnosti sa etičkim kodeksom.

Prije objavljivanja izvještaja, novinar treba da bude siguran da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari moraju težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije.

Pravo javnosti da zna ne može biti opravdanje za senzacionalističko izvještavanje. Stoga, novinari ne smiju iskrivljivati informacije pretjerivanjem, neadekvatnim naglašavanjem jednog aspekta priče ili jednostranim izvještavanjem. Novinari moraju izbjegavati naslove ili reklamne slogane koji bi mogli navesti na pogrešan zaključak o suštini događaja ili pojave.

Činjenice ne smiju biti iskrivljivane tako što će biti stavljene van konteksta u kome su se desile.

MSS smatra da je list ovim tekstom, na krajnje neprimjeren način, bez ijednog dokaza ili relevantnog sagovornika, iznio niz teških tvrdnji bez ikakve ograde, i to o jednoj krajnje ranjivoj etničkoj grupi, kojoj se na ovaj način samo otežava suživot i pokušaji socijalne integracije.

Zato smatra da je prekršena i smjernica za načelo 5 koja glasi:

Novinari posebno moraju voditi računa da ničim ne doprinesu širenju etničke mržnje kada izvještavaju o događajima i pojavama koji u sebi sadrže elemente etničke mržnje. Obaveza je novinara da poštuje druge države i nacije.

INFORMER, 13. i 14. septembar

List je na naslovnoj strani objavio najavu za tekst sa 2. i 3. strane. Nadnaslov na naslovnoj je **“BRUKA Otišao , a nije sopštio rezultate istrage za Telekom”** i naslovom **“Vučković se povukao jer je zloupotrebio položaj”**. U tekstu na unutrašnjim stranama naslov je drugačiji i glasi **“DEDEIĆ: Vučković je otišao jer je zloupotrebio položaj”**.

MSS smatra da se iz naslovne kompozicije na prvoj strani ne može zaključiti da je zapravo riječ o izjavi lidera Srpske liste, Dobrila Dedeića. Istina, u podnaslovu na prvoj strani, pominje se Dedeić, ali kao autor citata: **“Vršilac dužnosri VDT je u više navrata donosio odluke koje nisu u skladu s radom Tužilaštva i zato mu i nije mesto na čelu ove institucije , kaže Dobriilo Dedeić”**.

MSS smatra da je naslovna kompozicija sa prve strane manipulativna teda su prekršene smjernice za načelo 1:

Prije objavljivanja izvještaja, novinar treba da bude siguran da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari moraju težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije.

Pravo javnosti da zna ne može biti opravdanje za senzacionalističko izvještavanje. Stoga, novinari ne smiju iskrivljivati informacije pretjerivanjem, neadekvatnim naglašavanjem jednog aspekta priče ili jednostranim izvještavanjem. Novinari moraju izbjegavati naslove ili reklamne slogane koji bi mogli navesti na pogrešan zaključak o suštini događaja ili pojave. Činjenice ne smiju biti iskrivljivane tako što će biti stavljene van konteksta u kome su se desile.

POBJEDA, 14. septembar

List je objavio tekst na trećoj strani pod naslovom “**Zaplakala medijsko-bankaska svita**”, u kojem se direktor ND “Vijesti” Željko Ivanović naziva “polupismenim inteligentom”, “mizernim potrčkom” i “mizernim čuvarem sumnjivo stečenog kapitala”.

Citat glasi:

“Kad god se oglasi polupismeni poluinteligent, koji je u četvrt vijeka uznapredovao od mizernog potrčka bivšeg urednika, bivšeg lista, bivše IGM „Radoje Dakić“, do još mizernijeg čuvara za ovdašnje prilike ogromnog, a sumnjivo stečenog kapitala, pod firmom Dejli presa, kompanijom koja „gazduje“ ND i TV Vijesti kao i neđeljnikom „Monitor“, stradaju jednovremeno, ali teško – i istina, i demokratija, i elementarno profesionalno pa i ljudsko dostojanstvo.”

MSS smatra da je prekršena smjernica za načelo 1 o njegovanju opštih standarda:

Novinari moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Oni moraju da preduzmu sve razložne korake kako bi bili sigurni da objavljuju isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju. Pravo je novinara da odbije zadatak koji je u suprotnosti sa etičkim kodeksom.

VIJESTI, 4. Septembar

List je na naslovnoj strani objavio najavu za tekst objavljen na stranama 14 i 15: “**Radončić u kesi donio pare za ubistvo Delalića**”. Riječ je o tvrdnjikoja navodno stoji u optužnici kancelarije Specijalnog tužioca Republike Kosovo protiv Nasera Keljmendija, da je Fahrudin Radončić, donedavni ministar sigurnosti BiH i vlasnik Dnevnog Avaza, umiješan u ubistvo Ramiza Čela Delalića iz 2007. godine, u Sarajevu, da je dijelom finansirao to ubistvo, te da je bio Keljmendijev poslovni partner i politički zaštitnik u Sarajevu gdje je ovaj godinama živio.

Tekst na unutrašnjim stranama lista ima naslov “**Fahro je pare za ubistvo Čele donio u zelenoj PVC kesi**”.

MSS smatra da je nedopustivo objavljivanje ovako teških i nedokazanih optužbi koje se odnose na proces koji još nije ni počeo pred sudom, pri čemu ničim u tekstu nije ni potkrijepljena tvrdnja da je riječ o dijelu optužnice.

MSS smatra da je prekršen član 10 Kodeksa koji glasi:

Kada izvještava o istražnim i sudskim postupcima, novinar mora uvažavati pretpostavku da je svako nevin dok se ne dokaže suprotno, i ne smije ničim prejudicirati ishod sudskog postupka.

Kao i smjernice za ovo načelo:

Izveštaji o istrazi i sudskim slučajevima služe da na pažljiv način obavijeste javnost o zločinu, krivičnom gonjenju i sudskoj presudi. Pretpostavlja se da je osoba nevin sve dok sud ne dokaže suprotno, čak i ako je on/ona priznala krivicu. Čak i u slučajevima kada je krivica

očigledna za javnost, optužena osoba ne može se predstavljati krivom u okviru sudske procjene sve do donošenja presude.

MSS napominje da je ovdje pravilo druge strane upotrijebljeno za vještu medijsku manipulaciju. Bez imena novinara, kaže se da je Radončić tokom intervjua “izgledao uznemiren” što treba čitaoca, valjda, da navede na zaključak da je i kriv.

INFORMER, 15. septembar

List j na naslovnoj strani objavio najavu za tekst sa 2. i 3. strane, sa nadnaslovom “**Daliborka Muljarević**” i naslovom “**Smuljala 111.000 eura za svoje prijatelje**”, uz podnaslov u kojem se tvrdi da je direktorka CGO bez ikakvih kriterijuma i konkursa, novac iz evroskoh fondova umjesto studentima “izdijelila pajtosima”. Na listi “dobitnika” našli su se njeni prijatelji, urednici nekih dnevnih novina, aktivisti NVO i njenom CGO”, piše list.

S obzirom da Informer tvrdi da je imao uvid u dokumenta koja potkrepljuju tvrdnje dasu neka lica koristila studentske stipendije, a daim to ni po jednom osnovu ne pripada, MSS smatra da je to trebalo objaviti. Na ovaj način je list objavio niz optužbi bez argumenata.

Takođe MSS smatrada je krajnje neprimjereno i uvredljivo izvrtanje prezimena direktorke CGO. List je prekršio u ovom slučaju načelo 1 Kodeksa novinara:

Novinari moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Oni moraju da preduzmu sve razložne korake kako bi bili sigurni da objavljuju isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju. Pravo je novinara da odbije zadatak koji je u suprotnosti sa etičkim kodeksom.

Prije objavljivanja izvještaja, novinar treba da bude siguran da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari moraju težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije